

جامعه جدید

احمدغلامی

مردم ایران برای خلاصی از شرایطی که دامن‌شان را گرفته است، راه دشواری در پیش‌رو ندارند. کافی است یاد بگیرند، بنگرند و سکوت کنند. حاصل این نگاه و سکوت، واکاوی آنچه پیش‌روی‌شان قرار دارد، یعنی تأمل در تنهایی است. این همان چیزی است که کمتر آدمی به آن تن می‌دهد. اصولاً توده مردم اهل تأمل نیستند و بیش از هر چیز اهل قیل و قال‌اند. آنان کمتر لب فرومی‌بندند؛ یا معترض‌اند یا در ستایش چیزی سخن‌سرایی می‌کنند. ابرازشان هم چیزی جز برحرفی نیست. به‌ندرت پیش می‌آید در یک کاری نقاشی کسانی که در حال تماشای تابلوها هستند، بی‌واسطه حرف‌فی کنند، حتی اگر دو همفکر و آشنا به افکار هم باشند. در یک نمایشگاه نقاشی و عکس معنای حضور نگاه در سکوت است. بازدیدکنندگان یک نمایشگاه هنری، جمعی هستند که فردیت‌شان بر جمع غلبه دارد. آنان با تأمل در آثار هنری می‌خواهند به گنه معنا و درک زیبایی‌شناختی تابلوها دست یابند و دستیابی به این امر فقط با تأمل و سکوت و یادگیری امکان‌پذیر است. این‌گونه می‌توان حس زیبایی‌شناسی را ارتقا داد. ارتقای حس زیبایی‌شناسی یعنی درک عمیق یک اثر هنری مثل فیلم، موسیقی، نقاشی، شعر و داستان. در سال‌های اخیر حس زیبایی‌شناسی در جامعه ایران از بین رفته است. جامعه‌ای که حس زیبایی‌شناسی ندارد، در حال پرحرفی است. پرحرفی مرحله هیوط زبان است. مترجمان کتاب «عروسک و کوتوله» والتر بنیامین، در مقدمه کتاب با تفسیر مرحله سه‌گانه زبان نزد والتر بنیامین باور دارند با تمایز سه‌گانه رویه‌رو هستیم-۱- زبان الهی که همان کلمه خلاق خداوند است و در آن وجود و زبان یکی است. ۲- زبان آدم ابوالبشر پیش از هیوط که همان زبان نام‌ها است. در اسطوره عهد عتیق، آدم کاشف نام حقیقی چیزها است و موجودات طبیعت را نام‌گذاری می‌کند. در این سطح از زبان که بنیامین آن را سطح اصلی نام‌ها می‌نامد، شناخت الهی از چیزها به واسطه نام‌گذاری‌شان به آدم عطا می‌شود. ۳- زبان‌های طبیعی پس از هیوط آدم ابوالبشر که در مرحله دوم، بنا بر اسطوره برج بابل، محصول آشفتگی و تکثر زبان است. در این مرحله سوم، رابطه بی‌واسطه نام‌ها و چیزها از دست رفته و دلالت و معنا به وجود آمده است. پیامد چنین وضعیتی همان چیزی است که بنیامین به پیروی از کی‌یرکسور آن را یاهوگویی می‌نامد. به‌واقع، فرایند دلالت‌گری زبان‌های دوران پس از هیوط ضرورتاً نیازمند نوعی مازاند که در قالب یاهوگویی بروز می‌یابند». مرحله سوم همان چیزی است که نیچه از آن با عنوان «مگس‌ان بازار» یاد می‌کند و از آدمی می‌خواهد قبل از اینکه درگیر نمایش بازیگران بزرگ شود، به‌تنهایی و انزوای خودخواسته پناه ببرد، چراکه می‌داند جامعه بیمار جامعه‌ای است که آدم‌هایش از انزوا و تنهایی می‌ترسند و از اینکه با خودشان تنها باشند و با خودشان رویه‌رو شوند، هراس دارند؛ پس سعی می‌کنند در غوغای بازار خود را گم کنند و دیگران را ببینند و بیش از اینکه به خود بیرون‌اند، در دیگران نگاه‌شان کنند. پیش از آنکه بازیگران بزرگ آثار نمایشی آمی، در گرو انزوا و آموزش است. یادگیری و ارتقای زیبایی‌شناسی است که جامعه را به سطح عمیق‌تری می‌برد. سطوحی که مردم بدون نیاز به فریادهای زنده یاد و مرده باد، دولت‌ها و صاحب‌منصبان را وادار برمی‌آورند. جامعه‌ای که در غفلت از درک بزرگ آتسان را در معرکه‌ها و نمایش‌های خود تحت سلطه درآورد. در یکی، دو دهه اخیر بیش از هر زمان دیگری ایران گروگان معرکه‌گران و بازیگران بازار شده است. دیگر از نا‌هایی مانند تقوایی، مهرجویی، کیارستمی و… در سینما خبری نیست. دیگر این جامعه قادر نیست نویسندگانی مانند اسماعیل فصیح، غلامحسین ساعدی، احمد محمود و… به بار بیاورد. از این رو است که یابد تاکیه را بر روی جامعه گذاشت، نه دولت. از دل جامعه غیربازاری است که آدم‌های بزرگ سود برمی‌آورند. جامعه‌ای که در غفلت از درک زیبایی‌شناختی است و سلیقه نازلی دارد، قادر نخواهد بود درگرونی بنیانی در سیاست ایجاد کند. بی‌تردید از مشتاقان یک هنر مبتذل سیاستی تحول‌خواه بیرون نخواهد آمد. این جامعه مترقی است که دولت‌ها را تاکنزیر می‌کند بدون خبونت تن به خواسته‌های مردم دهد. بی‌ی‌دلیل نیست که دولت‌ها طرفدار اندیشه و هنر عام یا ایدئولوژیک هستند و آن را تبلیغ و ترویج می‌کنند. در چنین جامعه‌ای است که در روشنفکرستیزی و تحقیر فریختگان و عناد و خصومت با آنان، عوام و دولت همدست هستند. گویا مسیبان وضع موجود روشنفکران‌اند. فراموش کرده‌ایم که همین روشنفکران بوده‌اند که سال‌های پیش ظهور تمامیت‌خواهی و فساد را هشدار داده بودند. اما پیامد آن چیزی جز طرد باری آنان به بار نیاورد و جامعه دچار چنین وضعیتی شد. اینک راهی جز بازگشت به اسم رمز انقلاب، انقلابی نو، بنگر، سکوت کن و پیاموز، باقی نمانده است. به یک معنا دیگر راهی جز ارتقای حس زیاشناسی برای نجات جامعه پیش‌رو نمانده است.

شنبه ۱۴ مهر ۱۴۰۳
۱ ربیع‌الثانی ۱۴۴۶
۵ اکتبر ۲۰۲۴
سال بیست‌ویکم
شماره ۴۹۴۰
۲۰ هزار تومان
۱۲ صفحه

روزنامه

روزنامه

روزنامه

روزنامه

روزنامه

روزنامه

روزنامه

روزنامه

روزنامه

روزنامه

روزنامه

روزنامه

روزنامه

روزنامه

روزنامه

روزنامه

روزنامه

روزنامه

روزنامه

روزنامه

روزنامه

روزنامه

روزنامه

روزنامه

روزنامه

روزنامه

روزنامه

روزنامه

روزنامه

روزنامه

روزنامه

روزنامه

روزنامه

روزنامه

روزنامه

روزنامه

روزنامه

روزنامه

روزنامه

روزنامه

روزنامه

روزنامه

روزنامه

روزنامه

روزنامه

روزنامه

روزنامه

روزنامه

روزنامه

روزنامه

روزنامه

روزنامه

روزنامه

روزنامه

روزنامه

روزنامه

روزنامه

روزنامه

روزنامه

روزنامه

روزنامه

روزنامه

روزنامه

روزنامه

روزنامه

روزنامه

روزنامه

روزنامه

روزنامه

روزنامه

روزنامه

روزنامه

روزنامه

روزنامه

شرق

روزنامه

روزنامه

روزنامه

روزنامه

روزنامه

روزنامه

روزنامه

روزنامه

روزنامه

روزنامه

روزنامه

روزنامه

روزنامه

روزنامه

روزنامه

روزنامه

روزنامه

روزنامه

روزنامه

روزنامه

روزنامه

روزنامه

روزنامه

روزنامه

روزنامه

روزنامه

روزنامه

روزنامه

روزنامه

روزنامه

روزنامه

روزنامه

روزنامه

روزنامه

روزنامه

روزنامه

روزنامه

روزنامه

روزنامه

روزنامه

روزنامه

روزنامه

روزنامه

روزنامه

روزنامه

روزنامه

روزنامه

روزنامه

روزنامه

روزنامه

روزنامه

روزنامه

روزنامه

روزنامه

روزنامه

روزنامه

روزنامه

روزنامه

روزنامه

روزنامه

روزنامه

روزنامه

روزنامه

روزنامه

روزنامه

روزنامه

روزنامه

روزنامه

روزنامه

روزنامه

روزنامه

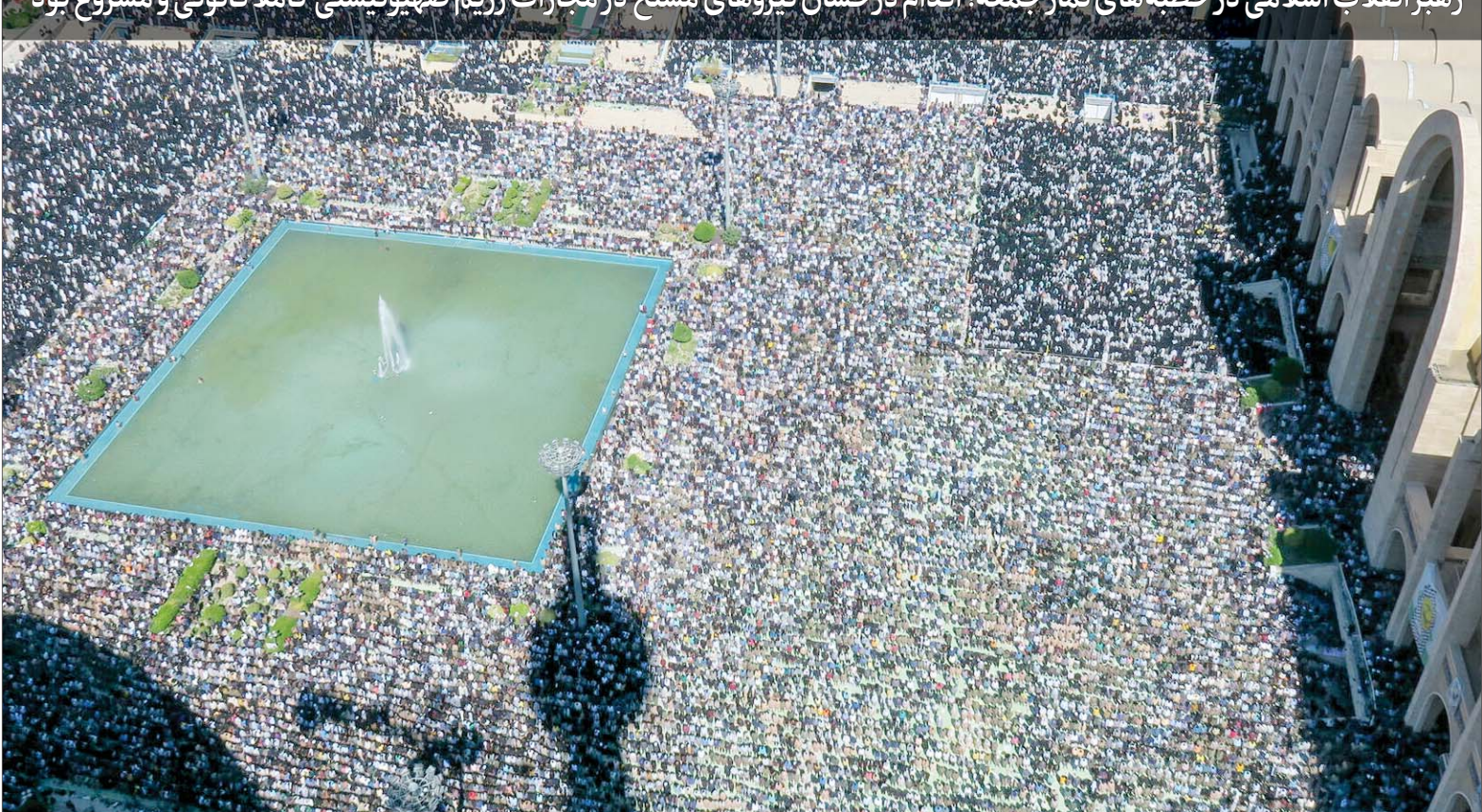
روزنامه

روزنامه

حضور گسترده اقبال مختلف مردم و مسئولان در نماز جمعه سیزدهم مهرماه به امامت رهبر انقلاب و در پاسداشت یاد شهید مقاومت

قاب تاریخی ملت

رهبر انقلاب اسلامی در خطبه‌های نماز جمعه: اقدام درخشان نیروهای مسلح در مجازات رژیم صهیونیستی کاملاً قانونی و مشروع بود

این گزارش را در صفحهٔ ۲ بخوانید.عکس: پایگاه اطلاع‌رسانی مقام معظم رهبری

یادداشت

برکات تحریم برای اقلیت ممتاز

سیدجوادجمالی

کارشناس اقتصادی

اعیانی هم‌زمان افزایش پیدا کرد. هرچند رشد اقتصادی چین در رشد خرید جت‌های اعیانی بی تأثیر نبوده ولی مطالعات نشان می‌دهد افراد مرتبط با شرکت‌های نفتی، شرکت‌های پیمانکاری نظامی، شرکت‌های تولیدکننده تجهیزات امنیتی و تولیدکنندگان اسلحه، همگی از ذی‌نفعان بحران ۱۱ سپتامبر بودند.

اقتصاد ایران سال‌هاست با مشکلات مربوط به تحریم‌ها دست و پنجه نرم می‌کند. تحریم‌های غرب صدمات غیرقابل جبرانی را بر پیکره اقتصاد ایران وارد کرده است. تحریم‌ها سبب شده ارتباط شبکه بانکی داخلی با نظام بانکداری بین‌المللی مختل شود، مقدار صادرات کاهش یابد و یا به علت دادن تخفیف، مبلغ دریافتی ناشی از صادرات تنزل پیدا کند. از سوی دیگر به دلیل تحریم‌ها بخشی از درآمد حاصل از صادرات بلوکه شده و به کشور بازگردانده نشود. میزان سرمایه‌گذاری در صنایع کاهش یابد، ورود تکنولوژی روز دنیا به داخل کشور امکان‌پذیر نباشد و… همه موارد مبین این مطلب است که در اثر تحریم‌ها هزینه‌هایی به اقتصاد ایران تحمیل شده که می‌توانست در صورت نبودن تحریم‌ها از اقتصاد ایران حذف شود. به گفته آقای فلاح‌تپیشه، نماینده ادوار گذشته مجلس، براساس برآوردی که نهادهای دولتی انجام داده‌اند، زبان سالانه ناشی از تحریم‌ها ۳۶ میلیارد دلار است. خلاصه آنکه در اثر تحریم‌ها، نرخ رشد اقتصادی کاهش یافته، جهش‌های چندبازه نرخ ارز و تورم‌های سهمگین به امری عادی در اقتصاد ایران تبدیل شده و با کاهش درآمد سرانه و قدرت خرید، فقر موجود در جامعه روندی تزايدی داشته است. اما در پس برده تحریم‌ها، فرصت‌های ویژه‌ای برای کسب درآمد و ثروت خلق شده است. در اثر تحریم‌ها، اقتصاد ایران به اقتصاد با درهای بسته تبدیل شده و حداقل روابط یا فضای اقتصاد جهانی را دارد. یکی از خصایص اقتصاد بسته ازبین‌رفتن رقابت و ایجاد محیطی انحصاری و رانتی در اقتصاد است. در اثر انحصار، عده کنیری مضرر می‌شوند زیرا هیچ‌گونه قدرت انتخابی را ندارند و هر محصولی را با هر قیمتی که عرضه می‌شود باید خریداری کنند، از سوی دیگر عده‌ای اندک که انحصار در اختیار آنهاست می‌توانند از نبود شرایط رقابتی از حداکثر امتیاز بهره‌مند شده و منافع خود را بیشینه کنند. در این حالت تعداد اندکی از افراد با زیان رساندن به عده بی‌شماری از افراد منافع خود را افزایش می‌دهند. داگلاس نورث، دارنده جایزه نوبل اقتصاد، در کتاب «نظم و خشونت اجتماعی» اشاره می‌کند که در ساختارهای بسته، افراد بهره‌مند از رانت‌ها و انحصارها، ائتلاف مسلطی را پدید می‌آورند که نقش اصلی این ائتلاف حمایت از اعضای داخل ائتلاف به‌منظور

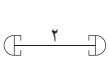
حفظ امتیازها و رانت‌هاست. تداوم حفظ ائتلاف شکل‌گرفته باعث پایداری انحصارها و رانت‌ها می‌شود. از طرف دیگر افراد و سازمان‌های موجود در این ائتلاف، قدرت اقتصادی و سیاسی لازم را برای حفظ ساختار فعلی دارند. وجود تحریم‌ها به ایجاد و تقویت چنین ائتلاف مسلطی کمک شایانی کرده است. داگلاس نورث معتقد است آفرینندگان ائتلاف مسلط، منافع خود را در حفظ شرایط موجود می‌دانند، ازاین‌رو می‌توان انتظار داشت ذی‌نفعان تحریم‌ها نیز منمعت خود را در تداوم شرایط فعلی ترسیم کرده و از تغییر در شرایط فعلی مقاومت کنند.

سخن آخر اینکه حوادث ناگوار، فجایع و بحران‌ها، آثار مخرب قابل ملاحظه‌ای را با خود به ارمغان می‌آورند. البته هستند افراد گام برداشته است. فرید زکریا در کتاب «آینده آزادی» روایت قابل درآمد و ثروت تبدیل کنند. مایک لاکرنر در کتاب «دولت پنهان» ادعان می‌دارد در جنگ جهانی اول، بحران مالی ۱۹۲۹ و جنگ جهانی دوم و دهه‌ها بعد از آن حوادث، ثروت و سرمایه‌های افسراد صاحب ثروت و ذی‌نفوذ کاهش یافت. ولی بحران‌های اخیر در جهان برخلاف گذشته در جهت رشد ثروت گروه اقلیت ممتاز گام برداشته است. فرید زکریا در کتاب «آینده آزادی» روایت قابل تأملی را بازگو می‌کند، وی می‌گوید در فیلم کشتی تایتانیک، عوامل فیلم، کشتی‌ای را به نمایش می‌گذارند که نشان‌دهنده یک جامعه طبقاتی است، یعنی کشتی به بخش‌های اعیان‌نشین، بخش متوسط و بخش کم‌درآمدها تقسیم می‌شود. فرید زکریا می‌نویسد: این تمام ماجرا نیست او می‌گوید طبق آمار افراد متعلق به طبقه اعیان‌نشین، سنست قدیمی تحت عنوان «اول زنان و کودکان سپس مردان» را تا حد زیادی رعایت کردند. طبق آمار اکثر مردها از استفاده از قایق نجات امتناع ورزیده و جای خود را به کودکان و زنان دادند. از این رو ۸۰ درصد زن‌ها نجات یافتند و ۹۰ درصد مردان غرق شدند. جان جاکوب و بنجامین گوکنهلم که جزء ثروتمندترین افراد آن روزگار بودند و در فهرست ۴۰۰ نفر اول ثروتمند دنیا در مجله فوربس قرار داشتند، با خودداری از سوارشدن بر قایق نجات در جهت نجات جان زنان و کودکان، جان خود را از دست دادند. نزدیک پارک پتومک در شهر واشنگتن مجسمه‌ای از مردی با دستانی گشاده قرار دارد که در کنیه‌ای بر ستون آن نوشته شده: تقدیم به مردان شجاع تایتانیک که جانشان را نثار کردند تا زنان و کودکان نجات یابند. این مجسمه با پول‌های اهدایی ۲۵ هزار زن از سراسر آمریکا بنا شده است. وقتی بزرگان جامعه حاضرند از منافع خود صرف نظر کنند جامعه نیز یاد آنها را گرامی خواهد داشت.

تحریم‌ها طی سالیان گذشته، فشار سهمگینی را بر اقتصاد ایران تحمیل کرده، ضربان نبض اقتصاد کشور را کاهش داده و در عین حال کام عده‌ای را شیرین کرده است. اقلیت ممتاز و ائتلاف مسلط شکل‌گرفته در تلاش است از الگوی خصوصی‌کردن منافع و عمومی‌کردن هزینه‌ها تبعیت کنند، به اعتقاد داگلاس نورث، پیدایش و تداوم فعالیت ائتلاف مسلط از ثمره‌های ساختارهای سیاسی بسته، غیرمنعطف و انحصاری است که سبب خلق ساختارهای اقتصادی ناکارآمد، غیررقابتی و مبتنی بر رانت می‌شود.

عارف:

خاطرات ماندگار نمازهای جمعه اول انقلاب برایمان زنده شد

برگزیده‌ها

واکاوی برگزاری نماز جمعه به امامت رهبری و سفر عراقچی به لبنان، در شرایط کنونی منطقه

مانور مستحکم هوشمندی

چرا بچه‌های امروز نسبت به سیاسیون بی تفاوت هستند؟

چالش‌های ارتباط نسل زد با سیاست

تیم‌های ورزشی دوباره از سفر به تهران سر باز می‌زنند

گرفتن چندبازه میزبانی از ایران؟

«شرق» سیاست‌های توسعه صنعت انرژی در ایران و قطر را بررسی می‌کند

انزوای پارس جنوبی؟

گزارش «شرق» از گروگان‌گیری‌هایی در حومه شهر

ترس جدید برای اتباع داخل ایران

یادداشتی از زهرا مشتاق

یادداشتی از زهرا مشتاق

یادداشتی از زهرا مشتاق

یادداشتی از زهرا مشتاق

یادداشتی از زهرا مشتاق

یادداشتی از زهرا مشتاق

یادداشتی از زهرا مشتاق

یادداشتی از زهرا مشتاق

یادداشتی از زهرا مشتاق

یادداشتی از زهرا مشتاق

یادداشتی از زهرا مشتاق

یادداشتی از زهرا مشتاق

یادداشتی از زهرا مشتاق

یادداشتی از زهرا مشتاق

یادداشتی از زهرا مشتاق

یادداشتی از زهرا مشتاق

یادداشتی از زهرا مشتاق

یادداشتی از زهرا مشتاق

یادداشتی از زهرا مشتاق

یادداشتی از زهرا مشتاق

یادداشتی از زهرا مشتاق

یادداشتی از زهرا مشتاق

یادداشتی از زهرا مشتاق

یادداشتی از زهرا مشتاق

یادداشتی از زهرا مشتاق

یادداشتی از زهرا مشتاق

یادداشتی از زهرا مشتاق